

Tutu ni chaa Pablo

nuu Timoteo undi nuu

1 Ru'u Pablo, ka'an ri jiin ro'o Timoteo, ja na sandee ini ra. Kuu ri apóstol nuu Cristo Jesús, chi maa ya ni tatu jniñu ja'a nuu ri. Ti maa ya ni chisojnu'un ja nama ya yo'o nava na nanita'u yo. Yukan kuu ja maa Yandios jiin Se'e ya Cristo Jesús ni ja'a ya jniñu ja'a nuu ri ja na kuu ri iin apóstol nuu ya. ²Ti chaa ri tutu ja'a nuu ra Timoteo, ti kuu ra nanu iin se'e ri, chi ni kandixia ndaa ra taka jniñu ni sa'a Cristo Jesús. Na chindee chituu Tata yo Yandios ro'o Timoteo, ti na kunda'u ga ini Jito'o Cristo Jesús maa ra. Ti na kukuee kuncha ra nuu ichi ya.

Xndaku xaan Pablo ja kuu jnu'un ja tu kejna'an

³Ru'u Pablo, ja ni kachi ri ja ki'in ri ndañuu Macedonia, ti ni tatu ri ro'o Timoteo ja na kendo ra ñuu Efeso yukan. Ti vijna kanda'u ri jiin ra ja na xna'an ndaa ra nuu taka yivi ka ndututu yukan. Ti nduxaan ra nuu taka chaa tu ka ka'an ndaa jnu'un Yandios. ⁴Chaa un so ka ka'an da jnu'un nava ni ka sa'a chaa Israel jana'an, ti tu jini yo nu

jandaa kuu xi tuu. Tu yoso jnu'un un nuu tutu Yandios, chi so jnu'un ka jani da ti ka xnda'u da yivi ka kandixia. Tu nijniñu jnu'un un, ni tu chindee jnu'un un yo'o ja kuu nuu jniñu Yandios. Ja yukan kuu ja ka'an ri ja na xndaku va'a ra nuu chaa un naa da.

⁵Sia'an xndaku ra nuu taka ga yivi ka kandixia jnu'un Yandios ka ndututu ñuu Efeso. Sia'an xndaku ra nuu yivi un nava na kondoo añu i na ka'an ndaa i, ti na nduu iin nuu ini i siki ja ni ka kandixia ndaa i jnu'un Yandios. Xna'an ra nuu i ja na kunda'u ini nuu jna'an i nanu kuu ini i nuu Yandios. Sia'an xndaku ra nuu yivi un, ro'o Timoteo. ⁶Kanuu ja na xndaku ra sia'an, chi ka iyo tijni yivi ni ka sama i jnu'un ka ka'an i, vanuxia ni ka sana ini i. Ka ka'an xaan i ko so ka ka'an i, chi ni iin i tu ka chaku ini na jnu'un ka ka'an i. ⁷Ka kuni kuña'nu chaa ka ka'an jnu'un un nanu ja ka kuu da chaa ja ka xna'an ley ja ni ja'a Yandios nuu tata yivi Israel jana'an ni nani Moisés. Ko vasu tu ka jini va'a da ley un, ko ka ka'an da nanu chaa ka jini ndi'i ley

Moisés, vasu ni maa da tu ka chaku ini da na jnu'un ka ka'an da. Yukan kuu jnu'un xndaku ra nuu yivi un naa i, ro'o Timoteo.

⁸Vijna ti na xndaku ri inga jniñu nuu ra, ro'o Timoteo. Nu ni ka ndututu yivi ka kandixia, vasu sava'ni ga ñuu nuu ka skua'a i. Ti taka chaa ka iyo ndoo un, na kakanta'u ndaa da nuu Yandios. Ti na kani'in da nda'a da ichi andivi, ko na kondoo undi ini añu da. Chi tu va'a nu ka iyo iin iin chaa ka kuiti ini nuu jna'an nuu ka jikanta'u da, ko tu va'a un. Ti sia'an kuu ja sa'a taka yivi ka kandixia un nuu ka ndututu i. ⁹Na kuajniñu yo ley un nava iyo, ti tu xnda'u yo nanu ka xnda'u chaa un. Ja jini yo ja yivi va'a tu nandi'i i ja xndaku yo ley un nuu i, ko ja kuu yivi ni'in ini, yukan kuu nuu kankuachi ley un siki i. Ja kuu yivi tu ka nchañu'un Yandios, ti ka ka'an ndeva'a i siki jnu'un ya. Suni kankuachi ley un siki i ja sia'an. Suni nu iin yivi na ka'ni i jna'an i xi tata i xi nana i xi ñani jna'an i. Ti ja kuu siki yivi un, kuu nuu ni'in ga kankuachi ley un siki. ¹⁰Suni ja kuu yivi ka yikinchaa jna'an ja ka kixi i jiin inga ñasi'i, xi iin ñasi'i jiin inga chaa. Suni ja kuu iin chaa kixi jiin inga chaa, xi iin ñasi'i jiin inga ñasi'i, ja kuu yivi un suni ni'in ga kankuachi ley un siki i. Suni ja kuu yivi sakui'na ndajniñu tatu ti xiko i nuu yivi inga ñuu. Suni ja kuu yivi ka xndoña'an ti tu ka siuku i jnu'un ka ka'an i. Suni kankuachi ley un siki yivi un. Sia'an ka sa'a yivi un tijni ga nuu jniñu kue'e, ti ka yisikinchaa i jnu'un Yandios ja sia'an. ¹¹Ko

jnu'un Yandios chi ka'an ndaa kuiti nava iyo, ti yivi un, chi su'va ka sama i jnu'un ka'an ley Moisés. Chi tu ka chaku ini i nava ka'an jnu'un ni ja'a Yandios nuu Moisés. Ja kuu yivi un chi kankuachi ley un ja'a i. Ti jnu'un ni ja'a Yandios nuu ru'u Pablo kuu iin jnu'un vii xaan ga siki jniñu ña'nu ni sa'a Cristo Jesús ja kuu yo'o naa yo. Maa Yandios kuña'nu ga kuu ja ni ja'a iin jnu'un va'a un nuu ri. Maa ya ni xna'an ru'u ja iyo ndaa ley Moisés, chi tu sa'a siin jnu'un ka'an siki Cristo Jesús, chi iin ni kuu. Ja sia'an kuu ja ka'an ndaa ley Moisés, chi tu kankuachi siki Cristo Jesús.

Na kuenta'u yo nuu Yandios ja ni kunda'u ini ya yo'o

¹²Ru'u Pablo, nakuanta'u ri nuu Jito'o Cristo Jesús, chi ni ja'a ya jnundee ini ru'u, ti na siuku ri taka jniñu ni tatu ya ru'u. Ti nakuanta'u ri nuu Jito'o Cristo Jesús ja ni nakaji ya ru'u ja na kunukuachi ri nuu ya jiin nuu yivi naa i. ¹³Undi nuu ni kuu ri iin chaa ni ka'an ndeva'a kuiti siki Cristo Jesús. Ti ni ndikun ri taka yivi ni ka kandixia jnu'un ya, ti ni sa'a kua'an ni sa'a vaji ri jiin yivi nda'u un. Ko vijna tukaa ga sa'a ri sia'an, chi ni kunda'u ini ya ru'u, ti ni janka'nu ini ya nuu kuachi ri. Ni jini Yandios ja tu iyo va'a jniñu sa'a ri, vasu maa ri ndo'o ini ri ja iyo va'a iin jniñu ni sa'a ri, vasu kua'an ri nanu iin kuiti. ¹⁴Undi nuu tu ni kandixia ri jnu'un Cristo Jesús, chi ni ka'an ndeva'a ri siki jnu'un un. Ko Jito'o Jesús, ni kunda'u ini ya ru'u, ti ni janka'nu ini ya nuu kuachi ri. Ni nasama ya

ini ri ja na naki'in ri ichi maa ya, ti yukan ni kandixia ndaa ri jnu'un Cristo Jesús. Ti sia'an sa ni ndivi ri nuu nda'a maa ya.

¹⁵Na kachi ri iin jnu'un kanuu nuu ra Timoteo. Ja ni kii Cristo Jesús nuu ñuyivi, ni kii kenchaa ya kuachi yo naa yo, ti maa ri kuu iin chaa ni nchakuachi xaan ga ja kuu nuu ya. ¹⁶Ti jandaa ndixia kuu ja ru'u ni kuu iin chaa ni nchakuachi xaan ga, ko ni ndunda'u ini Cristo Jesús ru'u, ti ni janka'nu ini ya nuu ri. Sia'an ni sa'a ya jiin ri ja na kotonchaa taka yivi ka kuni kandixia, ti na kuni i ja iyo jnuka'nu ini nuu Cristo Jesús nuu i naa i. Ti yivi na kandixia un, nanita'u i ti kuncha i nuu andivi ja kuu saa ni. Yukan kuu ja ni sa'a ya jiin ri. Ti vasu nasa ga ka'nu kuachi yo, ko iyo jnu'un ka'nu ini Yandios nuu yo.

¹⁷Ja yukan kuu ja na kakanta'u yo nuu Tata yo Yandios, chi nini maa iin ni ya kuu ja chaku ja kuu saa ni ti tu naa ya. Kuu ya iin Yandios ja tu kuni yo jiin nduchi yo, Yaa un kuu ja na kunchañu'un yo, chi maa ya kuu ja kuña'nu ga. Ti kancha ya andivi ja kuu tiempu, ti tu ji'i ya. Sia'an na koo.

¹⁸Ta'u ri jniñu nuu ra ro'o Timoteo, ja kuu ra nanu iin se'e ri. Ti kuni ri ja na xndaku ndaa ra nuu yivi naa i. Sia'an ta'u ri jniñu nuu ra, chi vanuxia ni ka nakaji ñani jna'an yo ro'o ja na sa'a ra jniñu un. Ti suni sia'an ni ka'an Espíritu Santo Yandios ini ñani jna'an yo ja na nakaji i ro'o ja na sa'a ra jniñu un. Ka iyo sava yivi ka xndoña'an, ti jniñu ra kuu ja na xndaku ni'in ra

nuu i naa i. Nu sia'an na ki'in ndaa ra jiin jniñu ra, ti kundee ra jiin jnu'un ka ka'an yivi un. ¹⁹Kundee ra jiin yivi un chi kandixia ndaa ra jnu'un Cristo Jesús, ti kundee ndixia ra, chi sa'a ra niña jniñu va'a ja kuni maa Yandios. Ka iyo sava yivi ni ka sana ini, ja ni ka xndoo i ichi Yandios, ti ni ka kandixia i jnu'un xndoña'an. Ka jna'an yivi un nanu iin barco ja nu ni jakunjna'an jiin iin yuu ti kukue'e. Sia'an ni ka xndoo i ichi Yandios ja ni ka kandixia i undi nuu. ²⁰Sia'an ni ka jna'an chaa ni ka nani Himeneo jiin Alejandro. Ko ru'u Pablo, ni sia ri da ja na kivi da nda'a ja'u'u un, ti na kendo ii da, nava jiin nundo'o un ti na skua'a da ja tukaa ga ka'an ndeva'a da siki jnu'un Yandios. Ja'a ni kuu iin jniñu ta'u ri nuu ro'o Timoteo.

Xndaku Pablo ja na kakanta'u yivi naa i

2 Timoteo, na xndaku ri iin jnu'un kanuu ga nuu ra, ja nu ni ka ndututu ra ka skua'a ra jnu'un Yandios, ti kakanta'u nuu ya naa ra, ko ni ini ni añu ra kakanta'u ja na chindee Yandios taka chaa ka kuña'nu, chi maa ya kuu ja chindee taka chaa un naa da. ²Nakuanta'u nuu Yandios naa ra, chi jandaa kuu ja chindee ndixia ya taka chaa ka kuña'nu un. Kakanta'u naa ra ja kuu taka chaa ka kuu rey jiin taka ga chaa ka ndiso jniñu un nava na kukuee kunchuku yo, ti tu kundikun chaa ka kuña'nu un yo'o, chi ka jika ndaa yo ichi Yandios. ³Siin ti kundikun ra taka jnu'un xndaku ri nuu ra, chi yukan

kuu ja iyo va'a ja kuu nuu maa Yandios. ⁴Nini kuu ja na kakanta'u ra nuu Yandios ja kuu taka chaa ka kuña'nu un, chi suni kunda'u ini ya maa da naa da. Ti kuni ya ja na nakuni da jnu'un ya, chi jnu'un un kuu iin jnu'un ndaa nava na keta'u da nuu ya naa da. ⁵Ti jnu'un un ka'an ndaa ja iin ni Yandios iyo, ti ja kuu nuu Yandios jiin yo'o naa yo, iyo iin chaa ka'an ja'a yo ja kandichi ma'ñu sava jiin yo nuu Yandios, ti chaa un kuu Cristo Jesús, chi maa ya kuu ja ndiso jniñu ña'nu nuu Yandios. ⁶Ti maa iin ni Cristo kuu ja ni kenchaa kuachi yo, chi Yandios ni taji ya Se'e ya ni kii ja na kuū ya ja kuu yo'o naa yo. Sia'an ni sa'a Yandios jiin Se'e ya Cristo Jesús nu ni jaa kivi ni chisojnu'un ya. ⁷Ti Yandios ni nakaji ya ru'u ja na stuu ri jnu'un un nuu yivi inga nación ja tu ka yi'i nuu nación Israel. Ni nakaji ya ru'u ja na kuu ri iin apóstol nuu ya. Ti ka'an ndaa ri ja kuu jniñu ndiso ri, ti tu xnda'u ri ro'o. Ni nakaji ndixia ya ru'u ja na kuu ri nanu iin chaa ndichi xini, ti na xna'an ndaa ri jnu'un ya nuu yivi inga nación. Jnu'un un kuu taka jniñu ña'nu ni sa'a Jesús na ni kenchaa ya kuachi yo.

⁸Vijna ti na xndaku ri inga jniñu nuu ra, ro'o Timoteo. Nu ni ka ndututu yivi ka kandixia, vasu sava'ni ga ñuu nuu ka skua'a i. Ti taka chaa ka iyo ndoo un, na kakanta'u ndaa da nuu Yandios. Ti na kani'in da nda'a da ichi andiví, ko na kondoo undi ini añu da. Chi tu va'a nu ka iyo iin iin chaa ka kuiti ini nuu jna'an nuu ka jikanta'u da, ko tu va'a un. Ti sia'an kuu ja

sa'a taka yivi ka kandixia un nuu ka ndututu i.

⁹Suni na xndaku ri nuu ra, ro'o Timoteo, ja kuu taka ñasi'i ka kandixia. Na ku'un va'a ña sa'ma ña. Koto ku'un ña sa'ma va'a ja nchaa ya'u xaan. Ni tu naskutu ña ixi xini ña jiin ndajniñu oro xi plata, chi ansu ndututu ña un ja na kotonchaa ñani jna'an ña maa ña ja va'a sa'ma ka ñu'un ña, xi ja vii ka naskutu ña ixi xini ña. ¹⁰Chi nu ka nchañu'un ña Yandios, ko na kava nda'u ini ña jiin taka yivi nda'u, ti ansu ja kondo'o vixi ini ña.

¹¹Suni na kachi ri ja taka ñasi'i ka kandixia, nuu ka ndututu ra ja skua'a ra naa ra, ti ña'an un naa ña na kunchuku na'in ña, na kunso'o ña jnu'un Yandios. ¹²Chi tu iyo ichi iin ñasi'i ja xndaku ña nuu ro'o chaa naa ra, ni tu ta'u ña jniñu nuu ra, chi na'in na koo ña naa ña. ¹³Chi vanuxia undi nuu, xnakan ni sa'a Yandios Adán ti sa ni sa'a ya Eva. ¹⁴Chi Adán tu ni kandixia da jnu'un xndoña'an un, ko Eva chi ni kandixia ña jnu'un un, ti ni jakunchakuachi siki ña. ¹⁵Ti vasu sia'an iyo, ko ka keta'u ña'an un nuu Yandios naa ña ja ka skaku ña se'e ña, ko nini kuu ja na siin ña jiin jnu'un ndaa nava iyo nuu Yandios. Ti na kava nda'u ini ña jiin taka ñani jna'an ña jiin ja na kondoo añu ña. Ti na sa'a va'a ña taka jniñu ña, chi nuu maa Yandios ka junukuachi ña.

Yukan kuu ja xndaku ra nuu taka yivi ka kandixia ja kuu nuu ka ndututu i, ro'o Timoteo.

Nava koo chaa kundiso jniñu nuu yivi ka kandixia

3 Ru'u Pablo, na xndaku ri inga jnu'un kanuu nuu ra,

ro'o Timoteo. Nu iin chaa kuni da kundiso jniñu da ja na koto da yivi ka kandixia, ti va'a jniñu nduku da sa'a da. Ko na xndaku ri nasa koo jiin chaa un. ²Kuu da iin chaa va'a, iin chaa yiñu'un nava sia'an, ti tu ka'an yivi siki da. Tu kuu kunchaka da uu ñasi'i. Chi su'va na kava yiñu'un da, ti na kaka ndaa da ichi Yandios. Na kuu da iin chaa yiñu'un ti nava na ka'an yiñu'un yivi jiin da. Na kava nda'u ini da jiin yivi ka kandixia ja ka jika ichi, ti na kua'a da ve'e nuu kendo yivi un naa i. Ti vii na xndaku da nuu yivi naa i. ³Tu kuu da iin chaa ji'i ndixi, ni tu kanaa da jiin yivi. Chi su'va, kuee na kava ini da. Tu kondo'o ini da ja ni'in kua'a da xu'un, ni tu kuu xnda'u da yivi ja na ni'in da xu'un. ⁴Na kuu da iin chaa ta'u vii jniñu ini ve'e da. Na xna'an da se'e da ja na kava yiñu'un i, nava vii na kuandatu i nuu da. ⁵Chi nu tu jini da nasa ta'u va'a da jniñu ini ve'e da, ¿ti nasa kuu kundiso jniñu da nuu ñani jna'an da ka kandixia nusa? ⁶Tu kuu da iin chaa skan kandixia, chi sandau keja'a kani vixi ini da ja sia'an yachi ni nduñanu da, ti kanakava da nuu kuachi nanu ni jna'an ja'u'u un. ⁷Ti suni na kava va'a ini da jiin yivi naa i, ti nava na ni'in da ja yiñu'un da nuu yivi un, nava tu kankuachi yivi un siki da. Sia'an ti tu yu'u da ja kanakava da nuu nda'a ja'u'u un. Yukan kuu jnu'un xndaku ri ja kuu chaa kundiso jniñu nuu yivi ka kandixia un.

**Nava koo chaa kuanukuachi
nuu yivi ka kandixia**

⁸Yukan na ti ja kuu chaa kuanukuachi nuu yivi ka kandixia

un, na kuu da iin chaa yiñu'un, ja tu yuji kuiti da jiin jnu'un ka'an da. Tu kuu da iin chaa ji'i ndixi, ni tu kondo'o ini da ja ni'in da xu'un jiin jniñu sa'a da un, chi tu va'a. ⁹Na nakutu va'a ini da jiin jnu'un kandixia. Ti koto kuñukuu ini da ki'in da uu ichi, chi maa iin ni ichi maa Jesús na ki'in da. ¹⁰Na kotonchaa yivi maa da. Ti nu jika ndaa da taka nava xndaku ri, nu tu yuji da jiin jnu'un un, yukan na ti na ki'in da jniñu ja na kunukuachi da nuu ñani jna'an yo ka kandixia un. ¹¹Ti suni ñasi'i da, na kuu ña iin ña'an yiñu'un. Koto ma ka'an ndeva'a ña siki ñani jana'an ña. Su'va na sa'a si'i ña maa ña, ti na kaka ndaa ña jiin jniñu sa'a ña ja kuu nuu ñani jna'an ña. ¹²Ti chaa kunukuachi nuu ñani jna'an da un, na kunchaka da iin ni ñasi'i. Ti vii na ta'u da jniñu ini ve'e da. Suni se'e da na kuandatu vii i nuu da. ¹³Chi taka chaa ka junukuachi, nu ka jika ndaa da nuu jniñu ka sa'a da, ti yivi ka kandixia un na kua'a i ja yiñu'un maa da. Ti sia'an na kuu ja xndaku kaji ga da jnu'un Cristo Jesús. Ja'a kuu jnu'un xndaku ri ja kuu chaa kunukuachi nuu yivi ka kandixia.

Nava iyo jnu'un kandixia yo

¹⁴Ndo'o ini ri ja yachi ni kuaja ri nuu kancha ra, ro'o Timoteo, ko xnakan na chaa ri tutu ja'a nuu ra, ¹⁵nava nu ni kukuee ri jaa ri, ko ja jini ra nasa kaka ndaa ra ichi Yandios nuu ñuyivi ja'a. Yo'o ja ka kuu yo yivi Yandios chaku, ka kuu yo nanu ve'e maa ya. Chi nanu kukutu ve'e jiin yuu un, suni sia'an

kukutu yivi ya jiin jnu'un ndaa Yandios. ¹⁶Ja sia'an na ti ni ka jini yo ja taka jnu'un ni ka kandixia yo un kuu maa jnu'un ndaa. Ka'an jnu'un un:

Ja kii nuu ñuyivi nanu iin yivi sia'an ni.

Ti ni xna'an kaji Espíritu Santo ja kuu ya iin Yaa ii, chi tu ni iyo kuachi ya nanu yo'o naa yo.

Ti ni jichanuu jnu'un ya nuu taka nación, ti ni ka jini yivi jnu'un ya, ti sa ni ndaa ya kuano'on ya nuu andivi.

Inga kivi ti kusiin yivi ichi Yandios

4 Ru'u Pablo, na xndaku ri nuu ra Timoteo nava ni kachi Espíritu nuu ri. Ni kachi kaji Espíritu un nuu ri ja jaa iin kivi ti kekoyo kua'a tachi xaan, ja ka kuu mani espíritu xaan, ti xnda'u yivi naa i. ²Ti chunso'o i jnu'un ka'an chaa ka xndona'an un, chi tukaa ga ka iyo kaji inijnuni chaa un naa da. Ni ka kusiin da ichi Yandios, chi ni ka nandeokava ini da. ³Sia'an xnda'u da yivi ti kachi da ja tukaa ga kuu nanda'a yivi naa i. Ti suni kachi da ja tukaa kuu kaji yivi tijni nuu ndeyu. Ko tu ni kachi Yandios sia'an, chi maa ya ni sa'a taka un. Ti su'va ni kachi ya ja kuu nanda'a yo naa yo, ti suni kuu kaji yo taka nuu ndeyu nu na nakuanta'u yo nuu maa ya ja kuu nuu taka un. ⁴Chi taka ni ja ni sa'a Yandios kuu ja va'a, ti tu kachi yo ja skexiko yo ni iin un. Chi su'va na nakuanta'u yo nuu ya nu ni ni'in yo. ⁵Taka un ni ja'a ya nuu yo ja ka kuu yo se'e ya, ti nini kuu ja na nakuanta'u yo nuu

ya ja kuu nuu iin ja kaji yo, chi maa ya xiin.

Na kuanukuachi ndaa yo nuu Cristo Jesús

⁶Na siin ri xndaku ri nuu ra, Timoteo. Ti sia'an kuni ri ja na xndaku ra nuu ñani jna'an yo, yivi ka kandixia jnu'un Cristo Jesús, nava tu naa ini i taka jnu'un un. Nu sia'an na sa'a ra ti junukuachi ndaa ra nuu Jito'o Cristo Jesús. Sia'an ka'an ri jiin ra ti chaku ndi'i ini ra nava ka'an jnu'un un, chi undi nuu ni kandixia ndaa ra. ⁷Ja sia'an kuu ja koto sa'a ra nava nuu jnu'un ka ka'an yivi ñuyivi ja'a, chi ka jani da jnu'un nava ni ka sa'a yivi Israel jana'an, ko tu yoso jnu'un un nuu tutu Yandios. Chi mani ka xnda'u da yivi naa i, ti ka kandixia i jnu'un ka ka'an da. Ko maa ra, koto sa'a ra jniñu yukan. Ro'o kuu ja kukutu ini ra ti kaka ndaa ra ichi Yandios. ⁸Ti nava sia'an na koo jnu'un ndee ini yiki kuñu ra, ti na kuu ndee ini ra ti kuu kutu ini ra jiin jnu'un Yandios. Chi yukan kuu ja ja'a jnundee ini ro'o vijna ni chaku ra. Ko su'va ndusi ga ini ra nu na jaa kivi najaa ra nuu kancha maa ya. ⁹Ti jandaa ndixia kuu jnu'un un chi sia'an sa kuanukuachi ndaa yo nuu Yandios jiin ni ini ni añu yo. ¹⁰Vasu na kondo'o yo taka jnu'un ndeva'a ka'an yivi siki yo, vanuxia ni ka kandixia ndaa yo maa Yandios chaku. Ti maa Yandios chaku kuu ja nama siki yivi ñuyivi ja'a, ko ansu tendi'i, chi nini yivi ni ka kandixia Cristo ni. Ti yivi yukan kuu ja keta'u i nuu ya naa i. ¹¹Yukan kuu jnu'un xndaku ri nuu

ra, ro'o Timoteo, chi kanuu ja na xna'an ra yivi naa i.

¹²Koto kua'ra ra jnu'un ja kuu ichi ini yivi nde'e i ro'o vasu kaa suchi ra. Chi maa ra kuu ja na kaka ndaa jiin jnu'un un. Ti sia'an na koo ndoo jnu'un ka'an ra, nava yukan na nde'e ti na kotonchaa yivi naa i ja kuu ra iin chaa yiñu'un, ti ñu'un nda'u ini ra. Kava va'a ini ti kaka ndaa ra, ti koto ma kondo'o ini ra iin jniñu kue'e. Chi su'va kava yiñu'un jiin taka yivi ka kandixia un. ¹³Kuni ri jaa ri, ko ni kuu kuee ri, ti ro'o sa'a taka jniñu kanuu ga ja iyo nuu kancha ra jña. Ti koto naa ini ra ka'u ra tutu Yandios nuu yivi ka kandixia un nu ni ka ndututu ra jiin i. Xndaku nuu i ja na siin i ichi Yandios, ti nava sia'an na chaku va'a ga ini i jnu'un Yandios. Yukan kuu ja sa'a ra jiin ñani jna'an yo, ti sa na jaa ri. ¹⁴Koto ma naa ini ra sa'a jniñu nava ta'u ni ja'a Yandios nuu ra ja na ka'an ra jnu'un ya. Chi taka chaa ña'nu ka ndiso jniñu nuu yivi ka kandixia un ni ka chuxndee da nda'a da xini ra. Ti ni sa'a Yandios ja na kachi da ja sia'an kundiso jniñu ra. ¹⁵Kukutu ini jiin taka jnu'un xndaku ri nuu ra ja'a, ti jiin injnuni ra xndaku vii ra nuu yivi naa i. Nu sia'an ni'in na xndaku ra jnu'un un, ti yukan na kotonchaa yivi naa i ja ni'in kua'an ra jiin jniñu va'a un. Ti yukan kuu iin jnu'un kanuu ga ja xndaku ri nuu ra, Timoteo.

¹⁶Koto va'a ra maa ra nava kuncha ra. Kava yiñu'un ra ti xndaku vii ra nuu taka yivi ka kandixia un. Chi nu na sa'a ra taka un, ti keta'u ra nuu Yandios jiin

taka yivi ni ka chunso'o jnu'un ka'an ra un.

Nava koo jnu'un ka'an yo jiin yivi ka kandixia

5 Ru'u Pablo, na kachi ri nuu ra Timoteo, nava xndaku ra nuu ñani jna'an yo naa i. Koto ma kanajiin ra nuu iin chaa ña'nu iyo nuu yivi ka kandixia un, chi su'va xndaku vii ra nuu da nanu ja kuu da tata ra. Ti suni xndaku nuu chaa kuachi un nanu nuu iin ñani maa ra. ²Suni sia'an xndaku ra nuu ña'an ña'nu un nanu nuu nana ra, ti suni sia'an nuu ña'an kuachi un. Xndaku nuu ña nanu nuu kua'a maa ra, ko na koo ndoo añu ra hora xndaku ra nuu ña naa ña.

³Ka'an yiñu'un ra jiin taka ña'an ni ka kendo maa iin ña. Ti chindee ña'an un naa ña nu tu iin iin jna'an ña ja koto nda'u maa ña. ⁴Ti nu iin ña na kendo maa iin ña, ko nu iyo se'e ña xi se'e chani ña, ti se'e ña un kuu ja na koto va'a maa ña. Chi nu na sa'a da sia'an naa da, ti yukan kuu ja ka nachunaa da ja ka tau da nuu tata da jiin nuu nana da, chi ni ka jito va'a yivi ña'nu un kivi ni ja'nu lulu da ja ka kuu da se'e i. Nu taka jniñu un na siuku yo, ti yukan kuu ja kanuu ja kuu nuu Yandios. ⁵Ti nu iin ña'an ni kendo maa iin ña, ja ni kendo nda'u kuiti ña, ja tukaa ga ni iin jna'an ña ja koto maa ña. Ko nu iyo ndaa ini ña jiin jnu'un Yandios, ti siuku ndaa ña taka jnu'un un, ti kuu nduu kuu ñuu jikanta'u ña nuu Yandios. Ti ja kuu ña'an un na chindee Yandios maa ña. ⁶Ko nu ka iyo ña'an ja tu ka siuku va'a ña jnu'un Yandios, ti

ñaa yukan jikonuu ña jiin jnu'un sii ini ja yisikincha ña maa ña jiin chaa. Ti ña'an un kuu ña nanu iin ndiyi ja tukaa chaku, chi ni naa ini ña Yandios. ⁷Taka jniñu un xndaku ni'in ra nuu yivi, ro'o Timoteo, ti nava na kuandatu i taka jnu'un ja'a. Ti sia'an tu ka'an yivi siki yo ja tu ka xndaku yo nuu ña'an ni ka kendo nda'u. Nu na kuandatu ña jnu'un un, ti tu nini kuu ja kani nduxaan yo nuu ña naa ña. ⁸Ti nu iyo yivi kandixia ja tu jini da nasa koto va'a da maa da ini ve'e da jiin se'e da jiin ñasi'i da, ni tu jito nda'u da ñani jna'an da, ti yuji ga yivi un ja sa'a i sia'an ansu yivi tu ka kandixia.

⁹Sia'an na jankoso sivi ña'an ka kuu ña'an ni kendo maa iin un nuu tutu, ña'an ka'iin uni xiko kuiya xi vi'ga. Ko nu iin ni yii ña ni iyo, ti tu ni jikonuu ña jiin inga chaa ja siki jnu'un sii ini un. ¹⁰Nu ka ka'an va'a yivi siki ña ja kuu ña iin ña'an va'a jiin taka jniñu sa'a ña, nu ni skua'nu va'a ña se'e ña, suni nu ñunda'u ini ña jiin yivi ka jikonuu, nu ka junukuachi ni ini ni añu ña nuu taka ñani jna'an ña ja ka kandixia, ti suni nu ka chindee ña taka yivi ka jna'an sava'ni ga nundo'o, xi sava'ni ga na inga ni jniñu ni ka sa'a ña, nu ka iyo ña'an maa iin ka ñunda'u ini ña sia'an, ti na jankoso sivi ña nuu tutu.

¹¹Ko koto chiso ra taka ña'an ni ka kendo suchi un nuu tutu, chi siki ja ni ka iyo suchi ini ña ti kondo'o ini ña nanda'a tuku ña, ti jiin yukan ti naa ini ña jnu'un ni chisojnu'un ña nuu Cristo, chi ñukuu ini ña ja nanda'a tuku ña.

¹²Yukan na ti nchakuachi ña ja siki ja tu ni siuku ña jnu'un ni chisojnu'un ña. ¹³Ko vi'i ga nu ka iyo ña'an ka jikonuu taka ve'e, ti ka ndee kuxi ña. Ko ansu nini kuxi ña, chi jikonuu ña jiin jnu'un kue'e. Ka'an ña siki ñani jna'an ña taka jnu'un ja tu nijniñu. ¹⁴Yukan kuu ja na xndaku ri nasa kuu jiin taka ña'an un naa ña. Va'a ga ja na nanda'a tuku ña ti na koo se'e ña naa ña, ti nava na kuu ña iin ña'an kinda'a va'a ve'e ña. Sia'an na kuu jiin ña'an un naa ña nava tu ka'an inga yivi siki ña naa ña. ¹⁵Sia'an na kachi ri, chi ka iyo tijni ña'an ja ni ka nandeokava siki jnu'un Yandios, ti ka ndikun ña jniñu sa'a ja'u'u un.

¹⁶Ja kuu nuu taka yivi ka kandixia un, nu ka iyo iin iin ña'an ni kendo maa iin ini ve'e i, ti kanuu ja na koto i ña'an un, nava tu kua'a i nundo'o ñani jna'an i ja koto i ña'an un. Ti nava sia'an na kundee yivi un chindee i na'an ja ni ka kendo nda'u xaan ga. Chi nda'u xaan ga, yukan kuu ja ka nandi'i ga ja na chindee ga yo. Sia'an na xndaku ri nuu ra nava koo jiin taka un naa ña.

¹⁷Inga jniñu xndaku ri nuu ra ja kuu chaa ka ndiso jniñu nuu yivi ka kandixia un, nava na ni'in ga da ja yiñu'un da, nu vii na xndaku da. Ti vii xna'an da jnu'un Yandios nuu ra naa ra, ti suni sia'an kua'a ra ja yiñu'un da chaa un naa ra. Ti chindee ra jiin ja kaji da naa da.

¹⁸Chi sia'an ka'an jnu'un Yandios: “Tu chu'un yo ñunu yu'u xndiki yo nu kaa jitu ti.” Ti suni kachi tutu Yandios: “Na cha'u yo nuu chaa sa'a jniñu”, kachi. Ja sia'an kuu ja kua'a

ja yiñu'un chaa ka ndiso jniñu nuu yivi ka kandixia un naa ra.

¹⁹Yukan ti koto sa'a ra nava jnu'un ka ka'an yivi nu ka kankuachi i siki iin chaa ndiso jniñu un, nu tu ka iyo uu xi uni yivi kua'a jandaa siki da. ²⁰Ko ja kuu iin chaa ndiso jniñu un, nu nau iin kuachi na sa'a da, nduxaan nuu da. Kuni ja na nduxaan ra nuu chaa ña'nu un, nava na nakuni da kuachi da. Ko nduxaan ra nuu chaa un nuu ka ndututu taka chaa ka ndiso jniñu un nava sia'an ti na yu'u uu ga chaa un naa da, ti tukaa ga siin da sa'a da kuachi.

²¹Sia'an na xndaku ri ja kuu chaa ka ndiso jniñu un, ti sia'an siuku ra taka jnu'un xndaku ri ja'a, ro'o Timoteo. Chi yukan ti ja jini va'a maa Yandios jiin Cristo Jesús jiin taka tajnu ya ja ka nani ángel, chi ka junukuachi tajnu un nuu ya. Ja yukan kuu ja suni kanuu ja na kuandatu ra nava ni xndaku ri ja kuu chaa ña'nu un naa da. Kava iin nuu ini ra chi iin ni ka kuu taka chaa ka ndiso jniñu un.

²²Nu na nduku ra iin chaa kundiso jniñu nuu yivi ka kandixia un, ko tu nakaji yachi ra chaa un. Chi nu na kuña'nu iin chaa ja tu ja'i kujnuni va'a ini da jnu'un Yandios, ti yuji da sa'a da iin kuachi. Ti suni undi ro'o ja ni ja'a jniñu nuu chaa un, kunchakuachi ra. Ja sia'an kuu ja koto va'a maa ra jiin jniñu un nava tu chakuachi ra maa ra.

²³Ti siki ja nuu nuu ku'u ra, ti na xndaku ri nuu ra Timoteo. Tu kua'a ini ra ja ko'o ra nini nducha ni, chi suni kuu ko'o ra ti'li vino ja na kuu tajna ini ra.

²⁴Na xndaku ri nuu ra nasa kuu nakaji ra chaa kundiso jniñu nuu

yivi ka kandixia un. Kuee ti'li ki'in ra, chi ka iyo chaa ja tu jini yo nu iyo kuachi da xi tuu. Yo'o tu jini yo nau iin kuachi da iyo, ko kuee ga ti sa kuni yo. Ja yukan kuu ja va'a nde'e ra nau iin chaa nakaji ra ja na kundiso iin jniñu ña'nu un. ²⁵Ti chaa va'a un naa da, chi ndijin ni nde'e yo taka jniñu va'a ka sa'a da. Ti tu jini yo nau inga jniñu sa'a da, ko kuee ti'li ga ti sa kuni yo. Chi taka jniñu va'a un tu kuu jankisa'yi, ti undi taka jniñu kue'e un kenda nuu ndijin. Yukan kuu ja xndaku ri nuu ra Timoteo, ja na nde'e va'a ra nau iin chaa nakaji ra ja na kundiso jniñu ña'nu un.

6 Inga jnu'un xndaku ri nuu ra Timoteo, ja na xndaku ra nuu chaa ka kuu muzu ja tu ka kinya'u. Na kava yiñu'un da jiin jito'o da nava tu ka'an ndeva'a yivi siki sivi Yandios jiin jnu'un Cristo Jesús, chi yukan kuu jnu'un ka xna'an ru'u naa ri, ja ka kuu ri apóstol. ²Muzu ja tu kinya'u un, ka junukuachi da nuu iin chaa ja suni kandixia jnu'un Cristo Jesús, ti koto ma sa'a ni'in ini da nuu chaa un vasu kuu da iin chaa kandixia Cristo. Na kunukuachi yiñu'un da nuu jito'o da, ti su'va na sa'a yiñu'un ga da maa da. Ti sia'an na kunchuku mani da, chi iin ni ka kuu da nuu Yandios.

Ja'a kuu ja xndaku ri, ti xna'an ra jnu'un ja'a nuu yivi naa i.

Jniñu sa'a yo ja na koo sii ini yo

³Na xndaku ri nuu ra Timoteo, nu ka iyo inga yivi ka xna'an jnu'un xndoña'an ja tu kejna'an jiin jnu'un Jito'o Jesús, ya kuu Cristo, nava ka

kandixia yo, chi tu xndaku ndaa da jnu'un Jesús ja maa ya kuu Cristo, nava ka'an Yandios. Ti va'a kotonchaa ra yivi un, chi su'va ndoo na kava ini yo jiin jnu'un Jesús, ya kuu Cristo, ja ka iyo ndaa añu yo. ⁴Ti chaa xndoña'an un, chi kuu da iin chaa vixi ja tu chaku kuiti ini da. Yukan kuu nanu iin kue'e ja kande ini da, chi nini ka'an da jnu'un kue'e. Ti jajna'an ini da ka'an da jnu'un chaa hebreo jana'an, ka jankuncha da ka ka'an da, ti keja'a ka kuu kuasun ini nuu jna'an da, ti ka ka'anchaa jna'an da, ti tukaa iyo jnu'un mani ini nuu jna'an da. ⁵Ti ka kanaa da jiin yivi tu ka iyo va'a inijnuni, yivi tu ka chaku ini jnu'un ndaa, chi undi nuu ni ka keja'a yakua da jiin jnu'un Jesús, ya kuu Cristo. Ti tu ka ndikun ndaa da jnu'un Yandios, chi ka ndo'o ini da ja jiin jnu'un un ti tava da xu'un. Ti na kachi ri nuu ra ja koto ma keja'an ra jiin yivi un naa ra. Kundikun ndaa ra jnu'un Yandios naa ra, ti ansu ja kondo'o ini ra ja ni'in ra xu'un.

⁶Jandaa ndixia kuu ja xu'un un kuu iin ya'u, ko va'a ga ja na kuandatu yo nuu Yandios ti ansu ja kuñukuu ini yo kuñava'a yo xu'un. ⁷Chi vichi lii yo ni kaku yo nuu ñuyivi ja'a ti suni sia'an kivi kuū yo. Tu ndoo ki'in yo jiin chi nanunda'a ni yo ti kua'an yo. ⁸Ko nu ni'in yo ti'li ja kuchaku yo jiin iin sa'ma kundii yo, ti jiin yukan na koo sii ini yo. ⁹Ti tu kondo'o ini yo ja kuu riku yo nanu ka ndo'o ini sava yivi ja kuu riku i. Ko tu ka ni'in jna'an i, chi jiin inijnuni ñaa un ti ka yuji i, ti ka kanakava i nuu nundo'o, ti

vi'i ga ka jna'an i, ti ka xnaa i jniñu i. ¹⁰Chi ja ka ndo'o ini i ja na ni'in i xu'un, ti su'va ka xnaa i maa i jiin yukan, ti tukaa ga ka kuni i kundikun i ichi Yandios, ni tukaa ka kandixia ndaa i Jesús. Ja sia'an ti kii xaan nundo'o nuu i ja kuu taka ga kivi na kuchaku i ja sia'an ka ndo'o xaan ini i kuñava'a i xu'un un.

**Taka jniñu sa'a yo ja ka
ñukuu ini yo Cristo**

¹¹Ru'u Pablo, na xndaku ri nuu ra ro'o Timoteo, ja koto nde'e ra ti koto sa'a ra nava jniñu ka sa'a yivi un. Siin nava kua'an ra chi sia'an ni nakaji Yandios ro'o ja na kunukuachi ra iin jniñu ña'nu un nuu ya, ti sa kundikun ndaa ra ichi ya, ti kuñukuu ini taka jnu'un ya. Kuandatu ti kandixia ndaa jnu'un ya, ti ni ini ni añu ra siuku taka jniñu ta'u ya nuu ra nava na kundee ini ra. Ko kava kuee ini ra jiin taka jniñu sa'a ra, chi vanuxia kandixia ndaa ra jnu'un Cristo Jesús. ¹²Chi ja sia'an ti ja ñukuu ini ra nava ni ki'in ra ichi ya, ti yukan siin ra ko ni ini ni añu ra kaka ra ichi ya undi na jaa kivi kuū ra, ti no'on ra undi andivi nuu kuncha ra jiin Yandios, ti tukaa ga kuū ra. Chi siki yukan kuu ja ni nakaji ya ro'o ja ni kachi ra, ti ni stuu ra iin jnu'un nuu yivi kua'a ni ka ñuso'o. Chi ni kachi ra nuu yivi un ja ni kandixia ndaa ra jnu'un Cristo Jesús. Jiin taka jniñu ni sa'a ya, ni chisojnu'un ra ja siuku ndaa ra taka jnu'un un, ti yivi ni ka ñuso'o un, suni kua'a i jandaa. Naxndaku ri jnu'un ja'a nuu ra Timoteo nava kuni maa Yandios, chi maa ya sa'a ja ka chaku yo.

¹³Ti suni xndaku ri nuu ra nava kuni maa Cristo Jesús, chi ni kachi ndaa ya nuu chaa ni kuña'nu ni nani Poncio Pilato, ti tu ni yu'u ya ka'an ya, chi ni kachi ndaa ya jnu'un un. ¹⁴Ja sia'an kuu ja kuandatu jniñu ta'u ri nuu ra, chi ka'an ndaa kuiti ri, ti tu kuu nasama ra jnu'un un, chi ka'an ndaa kuiti ri, ti tu kuu nasama ra jnu'un un, chi tu xnda'u ri. Ti sia'an kuandatu, ti siuku ra taka jnu'un un undi na jaa kivi nchaa maa Jito'o Jesús, ya kuu Cristo, ya ndiso jniñu ña'nu nuu Yandios. Sia'an na koo ti koto ma yuji ra, nava tu ka'an yivi siki ra. ¹⁵Chi nu na jaa kivi un ti Yandios siuku ya jnu'un ja'a, ti taji ya Se'e ya Cristo Jesús, chi maa iin ni Tata yo Yandios kuu ya kuña'nu xaan nuu ni tu'u ñuyivi. Ti maa iin ni Yandios iyo ja kuu nuu taka ga chaa ka kuña'nu. Ti suni maa iin ni Yandios kuu ja ta'u jniñu nuu taka chaa ka ndiso jniñu nuu ñuyivi ja'a. ¹⁶Maa iin ni Yandios kuu ja tu ji'i, chi chaku ya sia'an ni jakuu saa ni, ti taja ii nuu kancha ya ja ni tu kuu tu'va iin yivi nuu ya, ti ni iin yivi tu ka jini nuu ya. Ti yo'o na kunchañu'un yo ya taka kivi, chi maa ya kuu ja ta'u jniñu nuu ñuyivi ja kuu saa ni. Ti sia'an na koo.

¹⁷Ti ro'o Timoteo, xndaku ra nuu yivi riku kanchuku nuu ñuyivi ja'a. Kachi jiin da ja koto kava vixi ini da iin ndajniñu kua'a ka ñava'a da, ti ni koto kundiyo ini da nuu xu'un un, chi tu ni'in jniñu, ti ni tu nama un maa da. Xndaku nuu da ja na kuñukuu ini da Yandios, chi maa ya

kuu ja kua'a ja kuchaku yo. Ja'a ya taka ja nandi'i yo, ti sia'an na koo sii ini yo jiin taka ja ja'a ya nuu yo taka kivi. ¹⁸Sia'an xndaku ra nuu yivi riku un, ti nava na sa'a i taka ja va'a, ti na nde'e i nasa chindee i ti'li taka yivi nda'u un. Na tejna'an i jaku xu'un ka ñava'a i un nuu yivi nda'u. ¹⁹Nu na sa'a i taka un ti sia'an ka nakaya i ta'u i nuu andivi, chi nde'e Yandios taka jniñu ka sa'a i nuu ñuyivi ja'a. Ti nu na jaa kivi ja najakoyo i nuu andivi, ti yukan nanita'u i nuu Yandios ja tukaa ga kuū i.

**Jnu'un sandi'i ni ga ni tatu
Pablo nuu Timoteo**

²⁰Ro'o Timoteo, ja'a na xndaku xaan ri nuu ra ja na koto va'a ra taka jnu'un jini ra siki Jito'o Jesús, ya kuu Cristo, chi ndi'i jnu'un un chaku ini ra. Ti suni sia'an xndaku ra nuu yivi ka kandixia un ti nava tu kivi nduu i inga ichi ja tu kejna'an jiin jnu'un Yandios. Ti koto sa'a ra nanu sa'a yivi ka sakanuu jnu'un ndaa jiin jnu'un xndoña'an un, chi ka ka'an i nanu ja ka iyo xaan inijnuni i, ko tu ni'in jniñu un, chi so ka xnda'u i jiin jnu'un ka ka'an i un. ²¹Chi ka ka'an i ja ka iyo tu'va inijnuni i, ko tu ka kandixia ndaa i jnu'un Yandios jiin taka jniñu ni sa'a Cristo Jesús, chi ni ka kivi nduu i ichi kuankoyo i.

Ka'an ri ja na sandee ini ra naa ra. Na chindee chituu Yandios ro'o ti na kunda'u ga ini ya maa ra naa ra. Ti sia'an na koo.